

Karperbeheer open water: Stand van zaken, ontwikkelingen en mogelijkheden

Hoe gaat het met de karperstand in open water?

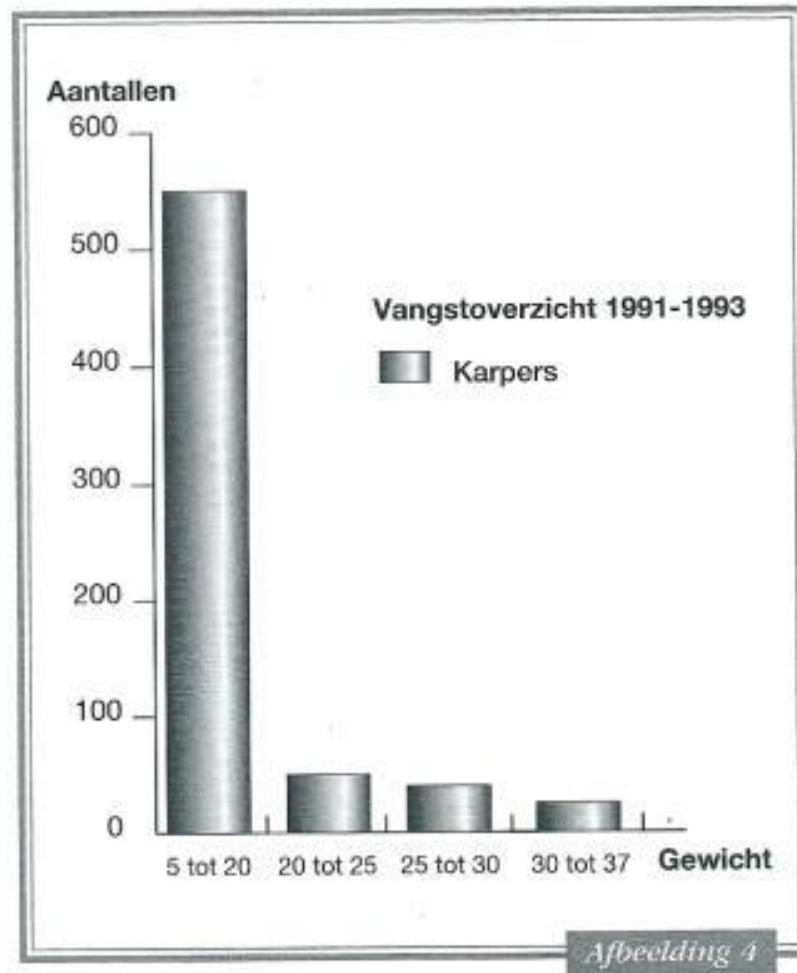
- ▶ Zijn we nog niet klaar met uitzetten na 25 jaar SKP?
- ▶ Wat waren de verwachtingen 25 jaar geleden?
- ▶ Deur in huis, in 1 woord: we zijn goed bezig maar niet/nooit klaar!
- ▶ We krijgen voorlopig te weinig hulp van de natuur
- ▶ Ofwel de natuur krijg onvoldoende ruimte (van ons)
- ▶ Zonder hulp van natuurlijke aanwas van karper wordt karpervissen in open water steeds lastiger

Hoe komen we aan die wijsheid?

- ▶ BVK is dankzij SKP-monitoring thermometer/barometer van de karperstand
- ▶ Meldingen geven een goed beeld
- ▶ Hoe meer meldingen hoe scherper het beeld
- ▶ Dankzij de (integere) werkwijze van de Matching Community houden wij zicht op de karperstand in open water
- ▶ Zien/ontdekken we dingen over groei, migratie en overleving die we ook zelf niet voor mogelijk hadden gehouden
- ▶ De uitgesproken rivier vissers/grootwatervissers leveren ons de extra info die het beeld completeren
- ▶ Verhouding uitzetters ten opzichte van originals/verwilderde schubkarpers is daarbij essentieel

Metamorfose in open water

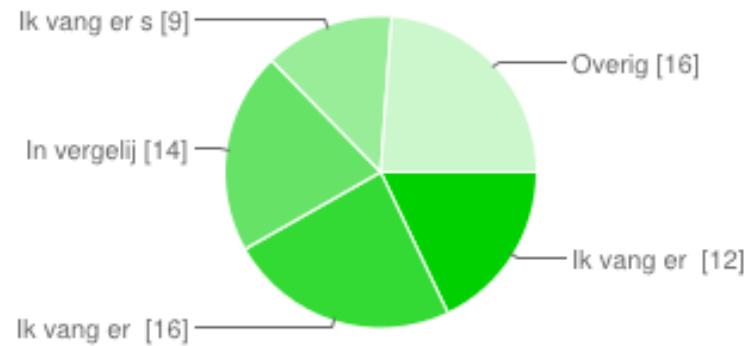
- ▶ Begin jaren negentig: Evert Aalten: Het slag van de karper lag rond de 6 kg. Letterlijk staat er: 'ik moest me (op het AR-kanaal) letterlijk door de guppen heen werken, de visjes van vijf tot elf pond.'

Formaat en groei karper als barometer

BVK enquête open water 2014, uitwerking 2019

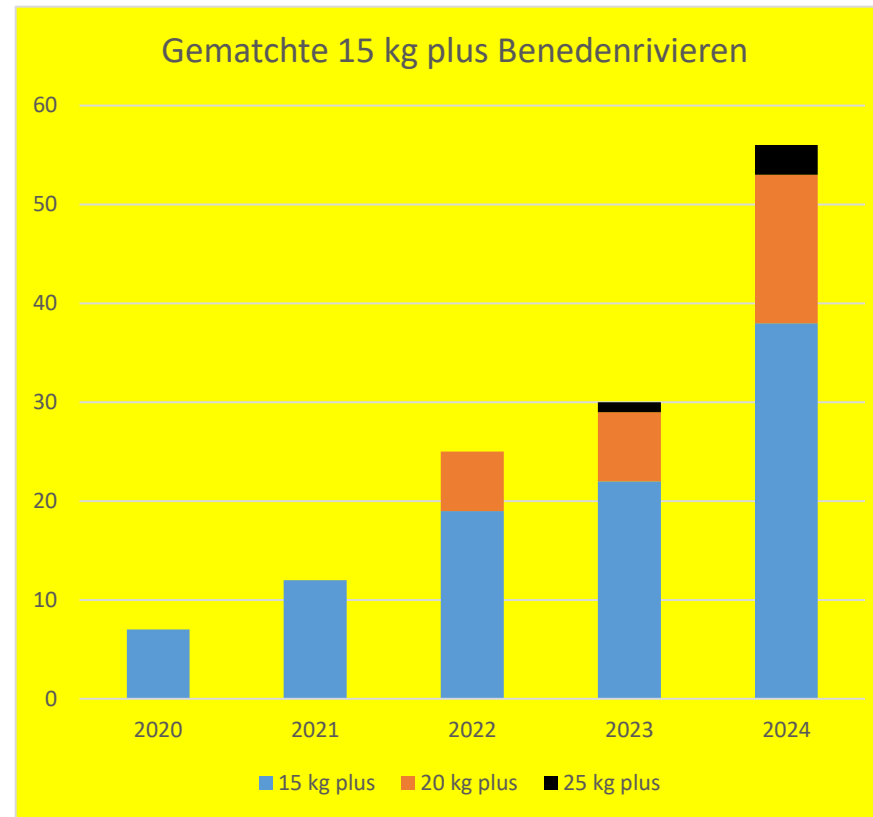
1.1. Hoe is het gesteld met de grote karpers (>15 kilo) in betreffend watersysteem?

Ik vang er (bij gelijk aantal visuren) ongeveer evenveel als vroeger	12	17.4%
Ik vang er steeds meer	16	23.2%
In vergelijking met vroeger relatief meer, maar absoluut minder	14	20.3%
Ik vang er steeds minder	9	13%
Overig	16	23.2%

Metamorfose in open water: Voorbeeld Benedenrivieren

- ▶ Benedenrivieren begonnen in 2015 met uitzet.
- ▶ In 2020 7 stuks, 2021 12 stuks, 2022 19 stuks en 2023 22 stuks boven 15 kg gemeld.
- ▶ In 2024 zijn er 38 verschillende BR spiegels gemeld van 15 kg of meer!
- ▶ Daar bovenop zijn in 2024 15 verschillende spiegels tussen 20 kg en 30 kg gemeld!
- ▶ Drie verschillende boven de 25 kg

Beheren is vooruitzien!

- ▶ De vele supervangsten maken ons gemakkelijk blind voor de aanhoudende negatieve trend van karper in open water sinds 2000
- ▶ Onvoorstelbare groei van karpers (met name uitzetters) is mede te danken aan de historisch lage karperstand
- ▶ Natuurlijke aanwas speelt bijna uitsluitend in grote rivieren/uiterwaarden nog een substantiële rol.
- ▶ Zelfs daar is de vraag of het voldoende is om de karperstand zo op te krikken dat het genoeg zoden aan de dijk zet
- ▶ Laatste massale geboortegolf van karper dateert van 2003 (IJsselmeergebied plus IJssel)
- ▶ In veel groot open water (grote rivieren, randmeren) maakt het uitzetbestand de laatste 5 jaar vaak al minimaal een kwart uit van het totale bestand In 2020 was dat nog circa 10%.
- ▶ In boezemsystemen is dat soms al rond de 50% (Friese boezem, Rijnlands boezem)!
- ▶ Stelling: Als de trend van karper niet ombuigt en we zetten in zelfde tempo uit is het totaalbestand aan karper zo gekrompen dat het aantal visuren voor de vangst van 1 karper voorbehouden is aan een elite van diehards of dik gesponsorde profs.

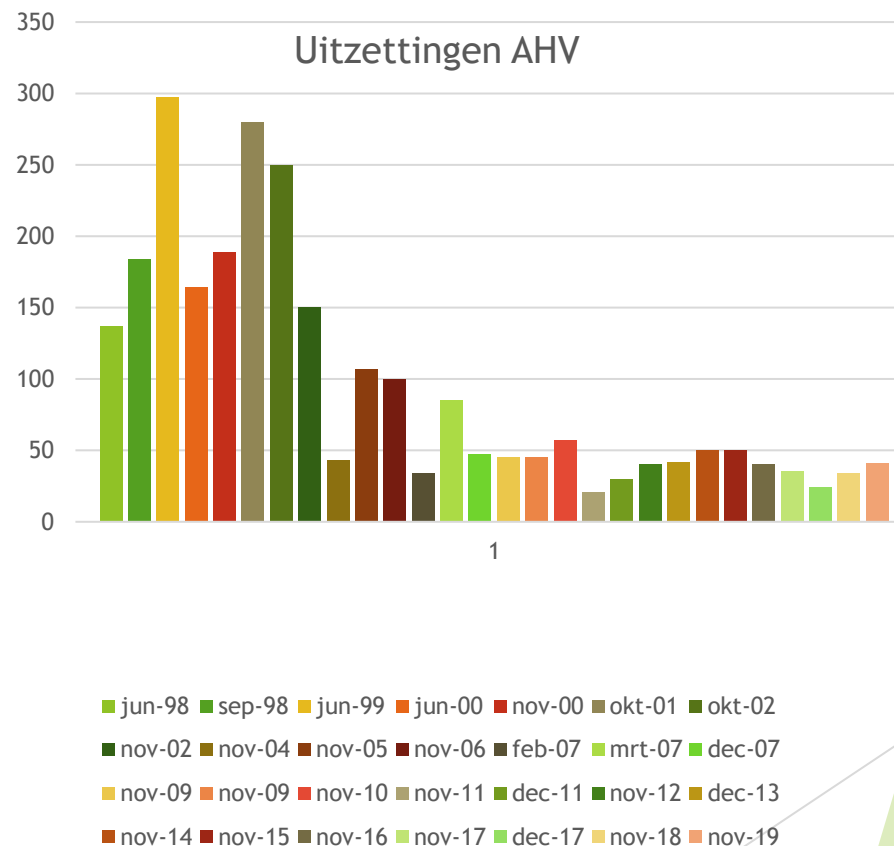
Wet van de remmende voorsprong

- ▶ We vonden en vinden onszelf al zo goed bezig met onze SKP's in open water.
- ▶ Er zijn ook kleinere boezemwateren (bijv. Westboezem/Haagse boezem) waar je je van afvraagt of het (samen met illegale uitzet) niet wat te veel is?
- ▶ Twee jaar geleden trok Wijtze Tjoelker hier aan de bel over het klakkeloze uitzetten in onder meer Friese boezem
- ▶ Klakkeloos is nooit goed!
- ▶ Als je enige doel is het percentage spiegelkarpers tot bijv. 30% te verhogen zijn we in veel wateren klaar
- ▶ Overschatting van overleving van karpers!
- ▶ In Amstelboezem dachten we bij AHV na uitgebreider uitzetprogramma tussen 1998 en 2002 met 50 uitzetters de karperstand op ongeveer hetzelfde peil te houden. Vergeet het maar!

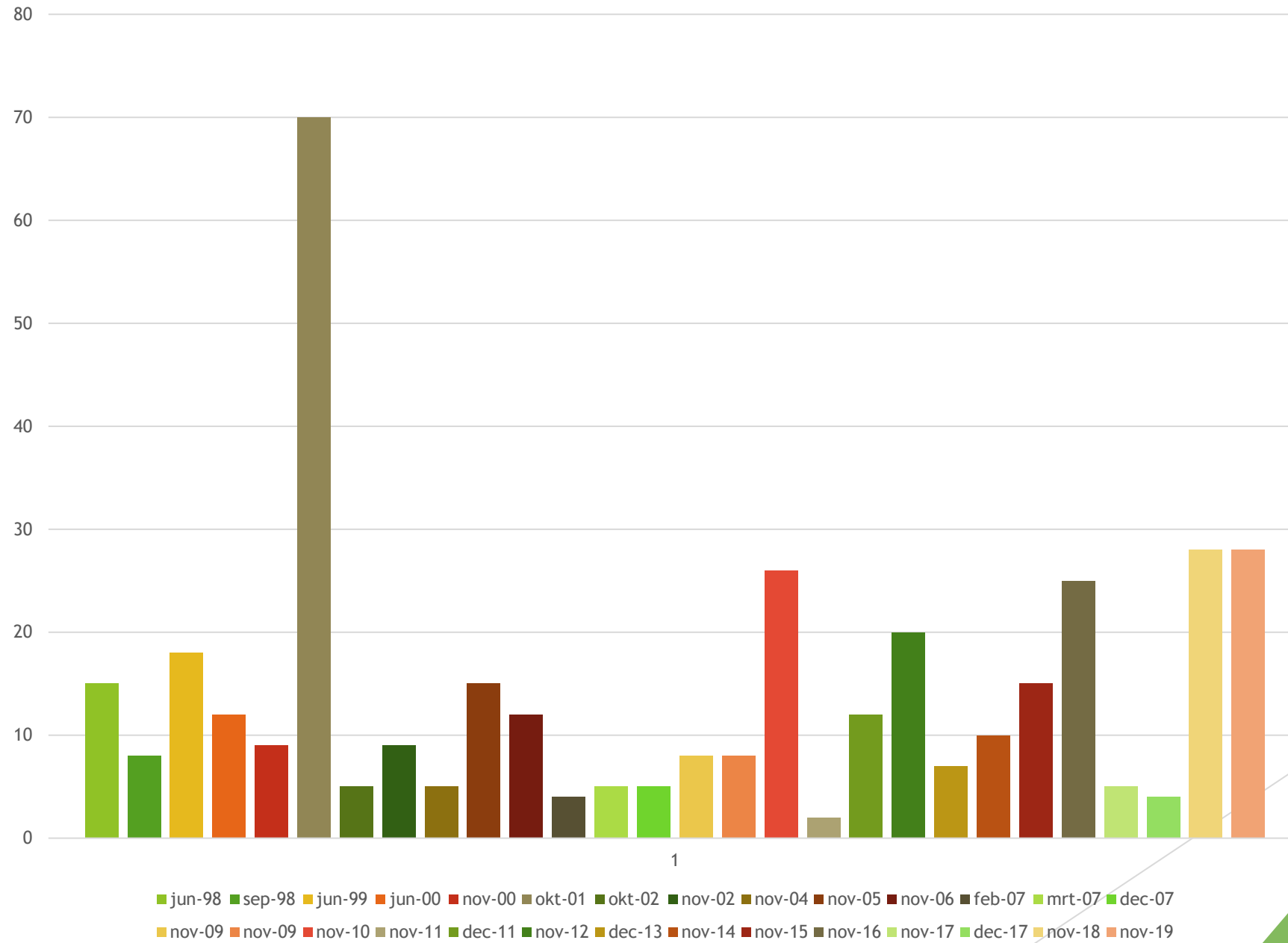

Te hoge verwachtingen voor we aan SKP begonnen

- ▶ In Amstelboezem AHV zetten we in 5 jaar tijd 1651 karpers uit
- ▶ Hoeveel zouden daar nu nog van rondzwemmen?
- ▶ Op basis van 24 jaar terugmeldingen en SKP-monitoring kunnen we wel wat zeggen.
- ▶ Van de 1651 uitgezette karpers zwemmen bij benadering de laatste 5 jaar nog circa 150 spiegels rond
- ▶ Inmiddels 2621 karpers uitgezet

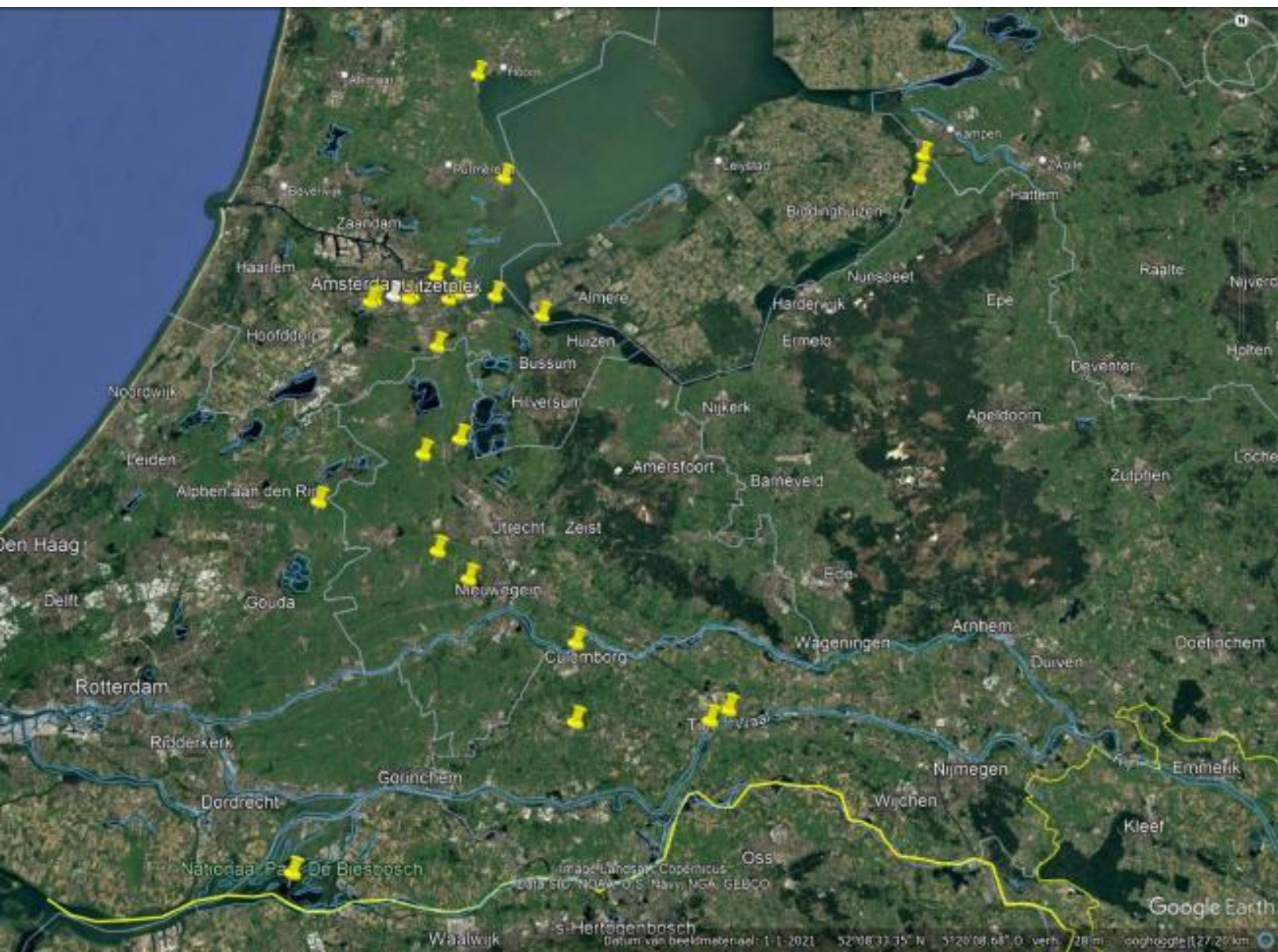
Aantal overlevers per lichting totaal AHV Amstelboezem 2022

Migratie als verdunning van de karpersstand

- ▶ Naast de matige tot dramatisch slechte overleving van uitgezette karpers is er ook nog verspreiding en migratie
- ▶ Weliswaar komt die verspreiding ten goede aan de stand elders in open water, maar verwatert lokaal met name in kleinere boezems en smeert uit over veel groter water
- ▶ Alle SKP's in boezemsystemen 'lekker' naar het hoger gelegen water: SKP Friese boezem naar IJsselmeer, Amstel en Vechtboezem plus Naardenboezem naar IJmeer/Markermeer/zuidelijke randmeren, Schermerboezem naar Markermeer/IJmeer, Haagse boezem naar Benedenrivieren.
- ▶ Vast meer lekken!
- ▶ Geschat vertrekt 25% tot 40% van de uitzetters via sluizen vroeg of laat naar hoger gelegen water.
- ▶ Opvallend genoeg groeien de meeste karpers flink door op het grotere water!

Meldingen van uitzetters juni 1999 Amstelkanaal na 2013

SKP als wapen tegen krimp

- ▶ Tot 2015 was SKP in open water vooral het verhogen van het aandeel spiegelkarpers
- ▶ Na 2015 steeds meer vergroten van de karperstand van SKP naar KUP
- ▶ In de praktijk blijken de uitzettingen op groot open water vaak slechts (licht) remmen van de achteruitgang!
- ▶ Dat werkt/heeft wel gewerkt op veel wat kleinere boezemsystemen, maar op langere termijn op de grotere systemen schieten de huidige SKP-uitzettingen te kort om de stand op peil te houden
- ▶ Voor extra SKP-uitzettingen krijg je lastig toestemming en is peperduur met een kg prijs van 10 euro!
- ▶ Substantiële SKP-uitzettingen (zoals nu het geval) met een hoog percentage edelschubs (tot 50%) houdt de karperstand tot in lengte van dagen wel degelijk aantrekkelijk.
- ▶ Andere vraag is hoeveel karpervissers daarvan gaan/blijven profiteren?

Stand van zaken karpervissen in open water

- ▶ Het aantal benodigde uur per karper is met name laatste 5 jaar flink toegenomen
- ▶ Veel vaste pleisterplaatsen in open water zijn inmiddels vaak nagenoeg leeg!
- ▶ Denk bijvoorbeeld aan koelwater van elektriciteitscentrales (
- ▶ Veel karpervissers steken meer tijd in lokaliseren en wijzigen hun strategie om het aantal uur per gevangen karper binnen de perken te houden
- ▶ ‘Gewone (ongesponsorde) karpervissers’ vangen nog niet een derde in vergelijking met 10 jaar geleden!
- ▶ Laatste paar jaar zijn de superspecialisten vaak met luxe boot, drones en enorme voerinvesteringen ongeveer de enigen met regelmatig succes
- ▶ Diehards maken veel extra uren, vangen veel minder, maar worden wel beloond met mega-karpers
- ▶ De kans op een 15 kg en ook 20 kg plus is ongeveer vertienvoudigd in vergelijking met 10 jaar geleden,
- ▶ Maar zelfs de superspecialisten en diehards trekken inmiddels al aan de bel over de snel teruglopende karperstand.

Moeten we onze principes aanpassen?

- ▶ BVK pleit sinds oprichting voor terughoudend uitzetbeleid
- ▶ In kleinschalige boezems, gestuwde kanalen en vaarten zijn bescheiden karperuitzettingen in de regel ook afdoende.
- ▶ In groot water en boezemwateren met veel migratieverliezen naar groot water ligt dat anders!
- ▶ Effecten van overzetting Oostvaardersplassen van 25.000 schubs na 5 jaar?
- ▶ Soms veel meer aanbeten in Markermeer en omstreken wordt in het algemeen niet als groot probleem ervaren
- ▶ Zelfs niet dat het nogal huis-tuin en keukenschubjes zijn met vaak vergroeiingen zolang er maar mooie of grote vissen tussendoor lopen!
- ▶ Verhouding van 1 op 20 karpers een edelschub of spiegel waar dat een tijd lang 1 op 5 was is gewoon wel (te) veel

Oostvaarderplassenoverzetting

Van kweekwateren naar Amstelboezem en IJmeer

- ▶ Eigen kweekprojecten leveren al sinds 2005 regelmatig extra uitzetters voor open water op
- ▶ Met respect voor natuur! Amfibieën enz.
- ▶ Stand laag houden door steeds overzetten.
- ▶ Tussen 2021 en 2025 208 stuks uitgezet in Amsterdam-West plus Noordzeekanaal en klein deel Amsterdam Oost-Diemen
- ▶ Tussen 2005 en 2025 150 stuks uitgezet in IJmeer Diemen en Amsterdam
- ▶ 80% spiegels 20% edelschubs
- ▶ Kenmerk overzettingen naar boezem is hoog TMP tot 60%
- ▶ Overzettingen veelal in de warmere (groei)maanden.
- ▶ Alles fotograferen! Kleine moeite en veel plezier!

Optie: van zeer ondiepe polders naar boezem?

- ▶ Karpers zitten daar als het ware opgesloten in hun eigen paai-opgroeizones
- ▶ Natuurlijke gedrag van karper is richting hoofdriever (open water) op als ze de leeftijd/grootte hebben
- ▶ Door inpolderingen/gemalen is dat onmogelijk
- ▶ Gevolg van die isolatie is vaak degeneratie van karpers door overbezetting
- ▶ Zelf een handje helpen door karpers k3-k5 van dergelijke polders en vijvers af te vissen en over te zetten naar rivier/boezem is een maatregel die je mag zien als natuurlijke verspreiding (Voorzet Tim Pelsma)
- ▶ Zolang je de verhouding met originele rivierkarpers en kweekkarpers niet te ver ombuigt (zoals wel het geval bij OVP-overzetting) is dat wellicht een werkbare mogelijkheid om karperbestanden van grote open wateren op te krikken?
- ▶ Tenminste als er naast overzettingen vanuit polders enz. altijd een percentage spiegels/edelschubs uitgezet wordt. (Voorwaarde BVK?)

Nieuwsbriefbundel

No. 33 - 2024

AHV geeft alvast het voorbeeld

- ▶ Overzettingen vanuit polders en parken van overbodige en/of met sterfte bedreigde karpers
- ▶ Afgelopen weken onder het motto/mom van voorkomen van sterfte ruim 200 stuks voornamelijk schubs verhuisd naar de Amstelboezem en Amsterdam-Rijnkanaal
- ▶ In poldertjes/parken waar natuurlijke aanwas normaal is zetten we nu (mooie/hoge) kweekkarpers zodat toekomstige afvissingen interessantere karpers opleveren!

Conclusies en aanbevelingen

- ▶ Wachten op herstel natuurlijke aanwas in boezemsystemen is (te) speculatief
- ▶ In grote rivieren is er duidelijk wel herstel, maar blijft uitzet nodig
- ▶ Houd vinger aan de pols BVK! Laat ons weten!
- ▶ SKP IJsselmeer-Markermeer-IJmeer (weer stapje dichterbij)
- ▶ In boezemsystemen, grote kanalen en middelgrote rivieren is uitzet bovenop reguliere SKP-uitzet soms aanbevelingswaardig
- ▶ Er is een groot en mogelijk zelfs groeiend aantal polders waar karpers overbodig zijn en/of verbetering van de ecologie in de weg zitten
- ▶ Het bestemmen van overbodige karpers voor overzet naar boezems, kanalen, vaarten bevordert het karpervissen in die wateren
- ▶ Om kosten voor uitzettingen te besparen is het inrichten van eigen kweek/opgroeiwateren een slimme maatregel (denk aan vijvers in parken of golfterreinen, of ‘snelwegwatertjes’)

Dank voor de aandacht en een nuttige doch gezellige voortzetting!

